

Основи старословенске синтаксе

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов: уписане дипломске академске студије овог студијског програма или једне од славистичких група

Циљ предмета: Овладавање основним структурним синтаксичко-семантичким одликама старословенског језика.

Исход предмета: Студент је способан да самостално преводи старословенске текстове и да их анализира на синтаксичко-семантичком нивоу.

Садржај предмета

Теоријска настава: Основни синтаксички конституенти: субјекат, објекат, предикат, адноминална детерминација (атрибут, предикативни атрибут, допуна), адвербијална детерминација (место, време, начин, узрок, циљ/сврха). Апсолутне (партиципске и инфинитивне) конструкције. Основе старословенске хипотаксе (јукстапозиција и хипотакса, граматикализација везничких елемената). Типолошки статус старословенског.

Практична настава (вежбе): Анализа синтаксичко-семантичких категорија у старословенским текстовима.

Литература:

Грковић-Мејџор, Јасмина (2001), *Питања из старословенске синтаксе и лексики*, Лингвистичке свеске 1, Нови Сад: Филозофски факултет.

Исследования по синтаксису старославянского языка (1963), Прага: Издательство Чехословацкой академии наук.

Панић, Миленко (2001), *Старословенска хрестоматија*, Београд: Чигоја штампа (одабрани текстови).

Bauer, Jaroslav (1972), *Syntactica slavica. Vybrané práce ze slovanské skladby*, Brno: Universita J. E. Purkyně (одабрана поглавља).

Gardiner, S. C. (1984), *Old Church Slavonic. An Elementary Grammar*, London / New York / New Rochelle / Melbourne / Sydney: Cambridge University Press.

Увод у контрастирање словенских језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Способност читања стручне литературе на неком од светских или страних словенских језика.

Циљ предмета: Овладавање основним теоријско-методолошким поставкама контрастивне језичке анализе и упознавање с основним карактеристикама словенских језика на фонолошком, морфонолошком, морфолошком и синтаксичком нивоу. Оспособљавање за самосталан истраживачки рад у области контрастивне анализе словенских језика.

Исход предмета: Студент је упознат са словенским фонолошким системима и граматичким структурама. Оспособљен је за самосталан истраживачки рад из области контрастивне анализе словенских језика.

Садржај предмета

Теоријска настава: Контрастивна изучавања језика: основни појмови, циљеви, методе и технике. Контрастивна изучавања словенских језика – преглед литературе. Фонолошки системи. Морфонолошке алтернације. Морфолошке категорије. Падежни системи. Системи глаголских облика. Дијатеза. Модалност. Негација. Квалификација. Квантификација. Предикатски и аргуменатски изрази.

Практична настава (вежбе): Приказ и анализа литературе. Рад на језичком материјалу – формирање и анализа корпуса. Израда семинарског рада.

Литература:

Ђорђевић, Radmila. *Uvod u kontrastiranje jezika*. Beograd: Filološki fakultet, 2000.

Comrie, Bernard / Greville G. Corbett. *The Slavonic Languages*. New York: Routledge, 2002.

Dalewska-Greń, Hanna. *Języki słowiańskie*. Warszawa: Wydawnictwo naukowe PWN, 2002.

Кондрашов, Николай А. *Славянские языки*. Москва: Просвещение, 1986.

Мразек, Роман. *Сравнительный синтаксис славянских литературных языков*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně v Brně, 1990.

Толстая, Светлана М. *Морфонология в структуре славянских языков*. Москва: Издательство Индрик, 1998.

Пипер, Предраг и др. *Јужнословенски језици: граматичке структуре и функције*. Београд: Београдска књига, 2009.

Фразеологија српског језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов: нема

Циљ предмета: Усвајање, проширивање и систематизовање знања из фразеологије српског језика.

Исход предмета: Оспособљеност за примену усвојених знања у наставном процесу или научноистраживачком раду.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Увод: лексички синтагматски односи (слободни спојеви речи, колокације, фразеологизми). 2. Фразеологија као лингвистичка дисциплина: предмет и задаци; фразеологизам: дефиниција и основна обележја. 3. Извори за настанак фразеолошких јединица. 4. Граматичка структура и лексички састав фразеологизама. 5. Семантика фразеологизама. 6. Парадигматски односи у фразеолошком систему. 7. Функционалностилска раслојеност фразеологије српског језика. 8. Иновације у фразеолошком систему српског језика: одступања од норме и грешке при употреби. 9. Фразеологизми као предмет лексикографије.

Практична настава (вежбе): Анализа фразеолошких јединица у текстовима различитих врста. Рад на речнику: указивање на принципе и значај лексикографске обраде фразеологизама.

Литература:

Драгана Мршевић Радовић, *Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику*. Београд: Филолошки факултет, 1987.

Драгана Мршевић Радовић, *Фразеологија и национална култура*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008.

Владислава Петровић, *Новинска фразеологија*. Нови Сад: Књижевна заједница Новог Сада, 1989.

Владислава Ружић, Међуљудски односи на фразеолошкој лествици српског језика. *Научни састанак слависта у Вукове дане*. 39/1: 387–404, 2010.

Владислава Ружић, Фразеолошке јединице с компонентама *вода* и *ватра*. *Зборник у част Гордана Вуковић. Лексикологија – Ономастика – Синтакса*. Нови Сад: Филозофски факултет, 109–123, 2011.

Владислава Ружић, Концепт *нестанка* осликан фраземама српског језика. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. 55/2: 93–103, 2012.

Гордана Штрбац, Фразеологизми с лексемом *глава* у српском језику. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. 55/2: 105–117, 2012.

Antica Menac, *Hrvatska frazeologija*. Zagreb: Knjigra, 2007.

Željka Fink-Arsovski, *Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra*. Zagreb: Filozofski fakultet 2002.

В. Н. Телия, *Русская фразеология (семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты)*. Москва: Языки русской культуры, 1996.

Транзитивност и падежи објекатског значења

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Упис на мастерске студије овог студијског програма или положена 4 курса из Синтаксе и семантике српског језика.

Циљ предмета: Упознавање са обележјима транзитивних глагола и структурним и семантичким особинама објекатских синтагми

Исход предмета: Усвајање знања везаних за обележја транзитивности/објектности и појам објекатске синтагме. Примена усвојених знања у пракси.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Транзитивност (терминолошки, синтаксички и семантички приступ); 2. Појава и развој транзитивних глагола; 3. Транзитивност/објектност, објекат као синтаксички и семантички феномен; 4. Објекатске синтагме (различити критерији за класификацију); 5. Систем падежа објекатског значења; 6. Прави објекат (типологија); 7. Неправи објекат (типологија).

Практична настава (вежбе): Рад на тексту, прикупљање одговарајућег корпуса и његова анализа, критички осврт на литературу.

Литература:

- Арсенијевић, Нада. *Падежи правог објекта у стандардном српском језику*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2012.
- Батистић, Татјана. О неким аспектима анализе каузативних глагола. *Јужнословенски филолог*. XXXIV (1978): 59–89.
- Гортан-Премк, Даринка. *Акузативне синтагме без предлога у српскохрватском језику*. Београд: Институт за српскохрватски језик, Библиотека Јужнословенског филолога, н.с., књ 2, 1971.
- Грковић-Мејџор, Јасмина. Развој синтаксичке транзитивности. *Зборник Матице српске за славистику* 71/72 (2007): 417–435.
- Змарзнер, В; Петрухина, Елена Васильевна. Глагольная лексика с точки зрения семантики, словообразования, грамматики. *Филология*. Москва, 1996.
- Золотова, Г.З. *Синтаксический словарь*. Репертуар элементарных единиц русского синтаксиса. Москва. 1988.
- Милошевић, Ксенија. Интранзитивност, рефлексивна конструкција реченице и пасивна дијатеза. *Књижевни језик II/ 1-2*, Сарајево (1973): 29–39.
- Mrazović, Pavica. *Gramatika srpskog jezika za strance*. Sremski Karlovci/Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2009.
- Норман, Б.Ю. *Переходность, залог, возвратность (на материале болгарского и других славянских языков)*. Минск, 1972.
- Пипер, Предраг и др. *Синтакса савременог српског језика, Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик, Београдска књига, Матица српска, 2005.
- Петровић, Владислава; Дудић, Коста. *Речник глагола са допунама*. Београд: Завод за издавање уџбеника. Нови Сад / Сарајево: Завод за уџбенике и наставна средства, 1989.
- Петровић, Владислава. Прилог класификацији допунских конструкција у српскохрватском језику. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. XXXV/2 (1992): 115–132.
- Радовановић, Милорад. Библиографија радова Милке Ивић. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXVII-XXVIII (1984-1985): 1–13.
- Тополинска, Зузана. „Падеж“ и „глаголски род“ – две стратегије граматикализације односа између „предиката“ и његових „аргумента“. *Јужнословенски филолог* LII (1996): 1–91.
- Hopper, Paul J. Tompson, Sandra A. Transitivity in grammar and discourse. *Language*, vol. 56/2 (1980): 251–199.

Интонациони реченични модели

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 6

Услов: нема

Циљ предмета: Упознавање с карактеристикама интонације и функцијама које она има на различитим језичким нивоима, упознавање с методологијом испитивања интонације.

Исход предмета: Усвојени појмови у вези са интонацијом и оспособљеност за примену теоријских и практичних знања из области интонације на различитим нивоима језичке анализе.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Појам интонације. 1.1. Карактеристике. 1.2. Функције. 2. Интонационе јединице. 3. Темпо. 4. Ритам. 5. Паузе. 6. Интонационе контуре исказа (обавештајни, упитни, заповедни, други типови). 7. Фокус и интонационе контуре. 8. Типови интонационих контура у говорном параграфу. 9. Интонациони дискурсни маркери. 10. Однос интонације и акцента. 11. Говорни израз емоција. 12. Интонационе језичке универзалије.

Практична настава (вежбе): Слушање и анализа одабраних примера интонационих јединица различитих структура и функција. Анализа значајних експерименталних истраживања интонације.

Литература:

- Ивић, Павле, Илсе Лехисте. *Прозодија речи и реченице у српскохрватском језику*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижевност Зорана Стојановића, 1996, 203–314.
- Lehiste, Ilse. *Suprasegmentals*. Cambridge – Massachusetts – London: The M.I.T. Press, 1977.
- Wennerstrom, Ann. *The Music of Everyday Speech. Prosody and Discourse Analysis*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Gussenhoven, Carlos. *The Phonology of Tone and Intonation*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004, 1–167.
- Godjevac, Svetlana. Transcribing Serbo-Croatian Intonation. In: *Prosodic Typology. The Phonology of Intonation and Phrasing*. Sun-Ah Jun (ed.). Oxford: Oxford University Press, 2006, 146–171.
- Vuletić, Branko. *Lingvistika govora*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za fonetiku, FF press, 2007, 57–119.
- Ladd, Robert D. *Intonational Phonology*. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
- Swerts, Marc, Ronald Geluykens. Prosody as a Marker of Information Flow in Spoken Discourse. *Language and Speech*, 37/1 (1994): 21–43.
- Јокановић-Михајлов, Јелица. *Акцент и интонација говора на радију и телевизији*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2007, 201–271.
- Средојевић, Дејан, Љиљана Суботић. Дугоузлазни акценат у новосадском говору: фонетске карактеристике и фонолошка интерпретација. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIV/2 (2011): 108–133.
- Средојевић, Дејан. Препознавање новосадског изговора и ставови према њему. Вера Васић, Гордана Штрбац (ур.). *Говор Новог Сада. Св. 2, Морфосинтаксичке, лексичке и прагматичке особине*. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику, 2011, 378–398.
- Pozojević-Trivanović, Marija. *Integritet govora*. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu. Filozofski fakultet, FF press, 2007.

Методичка пракса

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 6

Услов: Положен испит Методика наставе српског језика са глотодидактиком и Методика наставе српског језика и књижевности / Методика наставе српског као нематерњег језика

Циљ предмета: Оспособљавање студената за успешно извођење наставе српског језика и књижевности као матерњег/нематерњег у основним и средњим школама, да својим стручним и практичним знањима помажу ученицима у освајању пуне језичке компетенције на српском као матерњем језику/нематерњем језику као и у разумевању и тумачењу свих видова текстова, посебно књижевноуметничких.

Исход предмета: Потпуно и ваљано остваривање циљева и васпитних, образовних и практичних задатака које наставни програми постављају пред наставу српског као матерњег/нематерњег језика.

Садржај предмета

Практична настава (вежбе): Практични рад студената или хоспитовање организује се у основним и средњим школама уз стручни надзор руководиоца практичних вежби (наставника) и ментора. Студенти посматрају наставни рад и упознају се са организацијом рада у школи, посебно са радом стручног актива наставника српског језика и књижевности. Присуствују на 5 огледних часова наставника, ментора, после којих се организују анализе часова и њихова евалуација. За самостално извођење наставе (4 часа у школи) студент се припрема на вежбама и пише детаљне елаборате наставних јединица, уз стручне консултације с наставником и ментором. Испитном часу приступа након успешно реализованих самосталних часова.

Литература:

Бурзан, Мирјана. *Методички приручник за наставу српскохрватског као језика друштвене средине*. Нови Сад: Педагошки завод Војводине, 1979.

Звекић-Душановић, Душанка, Н. Добрић, *Приручник за наставнике српског као нематерњег језика уз уџбенике од 5. до 8. разреда основне школе са оријентационим распоредом градива*. Београд: Завод за уџбенике, 2010.

Звекић-Душановић, Душанка, Н. Добрић. *Приручник за наставнике српског као нематерњег језика уз уџбенике за 3. и 4. разред основне школе*. Београд: Завод за уџбенике, 2008.

Илић, Павле. *Српски језик и књижевност у наставној теорији и пракси (Методика наставе)*. Нови Сад: Змај, 1998.

Неговање српског језика и књижевности. Нови Сад: Филозофски факултет, 2006.

Петровачки, Љиљана, Г. Штасни. *Методичке апликације. Планирање, програмирање и припремање наставе српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.

Петровачки, Љиљана, Г. Штасни. *Методички системи у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2010.

Петровачки, Љиљана. *Методичка истраживања у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008 .

Петровачки, Љиљана. *Синтакса у настави српског језика и књижевности*. Нови Сад: Змај, 2000.

Унапређивање наставе српског језика и књижевности. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и лингвистику, 2007.

Штасни, Гордана. *Творба речи у настави српског језика*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008.

Синтакса старосрпских падежних система

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Уписане студије Српска филологија: српски језик и књижевност (МАС)

Циљ предмета: Упознавање са структурним синтаксичко-семантичким одликама старосрпских падежних система, те уочавање основних развојних тенденција у синтакси и семантици српског падежа од XII до XVIII века.

Исход предмета: Способност тумачења падежних синтаксичко-семантичких феномена у старосрпским текстовима, те могућност дијахроног образлагања синтаксичко-семантичке устројености падежних система у српском стандарду.

Садржај предмета

Теоријска настава: Синтаксичка структура старосрпских падежних конструкција. Падежна конструкција као формализатор семантичке категорије. Старосрпске падежне конструкције са спацијалним, темпоралним, квалификативним, каузалним, интенционалним, кондиционалним, концесивним, посесивним, спецификативним, агентивним, те пацијентивним значењем.

Практична настава (вежбе): Уочавање и тумачење феномена падежне синтаксе у старосрпским текстовима.

Литература:

Грицкат, Ирена. *Актуелни језички и текстолошки проблеми у старим српским ћирилским споменицима*. Београд: Народна библиотека СР Србије, 1972, 78–86.

Ивић, Милка. *Значења српскохрватског инструментала и њихов развој. Синтаксичко-семантичка студија*, Београд: САНУ, 1954.

Павловић, Слободан, *Детерминативни падежи у старосрпској пословноправној писмености*, Нови Сад: Матица српска, 2006.

Павловић, Слободан. Просторне метафоре у старосрпским синтаксичко-семантичким системима каузативног типа. Радовановић, Милорад, Предраг Пипер (ур.). *Семантичка проучавања српског језика*. Београд: САНУ, Одељење језика и књижевности, 2008, 201–219.

Павловић, Слободан. Просторне метафоре у старосрпском временском падежном систему. *Зборник Матице српске за славистику* 74 (2008): 131–146.

Павловић, Слободан. Иконичност у синтаксичкој структури старосрпских падежних система. Сreto Танасић (гл. ур.). *Граматика и лексика у словенским језицима*. Нови Сад – Београд: Матица српска – Институт за српски језик САНУ, 2011, 487–498.

Павловић, Слободан. Реконцептуализација словенске просторне падежне парадигме. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIV/1 (2011): 45–62.

Синтакса и семантика падежних система

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Положен испит из: Синтаксе и семантике падежа, Синтаксе и семантике глаголских облика, Синтаксе и семантике просте реченице, Синтаксе и семантике сложене реченице

Циљ предмета: Овладавање знањима о устројству и функционисању укупног падежног система и појединачних падежних подсистема у савременом стандардном српском језику.

Исход предмета: Студент је усвојио основна знања о устројству и функционисање падежног система и појединачних падежних подсистема у стандардном српском језику и способан је: (1) да у усменом или у писаном облику изложи синтаксичко-семантичке карактеристике сваког појединачног падежног система; (2) да спроведе синтаксичко-семантичку анализу како формализованих тако и базичних падежних односа у текстовима различитих функционално-стилских одлика; (3) да се користи допунском литературом из падежне проблематике.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Опште одлике падежног система у српском језику. 1.1. Падеж као граматичка категорија – морфолошка и синтаксичко-семантичка. 1.2. Падеж као прагматичко-семантичка категорија. 1.3. Падежни систем у могућим перспективама – Општи преглед. 1.4. Падеж у синтаксичко-семантичким јединицама. 2. Падежни системи. 2.1 Субјекат. 2.2 Предикат. 2.3 Објекат. 2.4 Комплемент (експликатор). 2.5. Аблативност. 2.6. Партитивност и мероничност. 2.7. Посесивност. 2.8. Околносна детерминација. 2.9. Експликативна детерминација. 2.10. Прагматичка детерминација.

Практична настава (вежбе): Синтаксичко-семантичка анализа формализованих и базичних падежних односа на синтагматском и реченичном нивоу у перспективи падежних система у текстовима различитих функционално-стилских одлика који припадају стандардном српском језику. Усмена презентација / семинар припремљен на основу допунске литературе која обрађује појединачне падежне системе у стандардном српском језику и мањег самостално прикупљеног корпуса језичке грађе.

Литература:

- Антонић, Ивана. *Синтакса и семантика падеж* [119-300]. У: Пипер, Предраг, Ивана Антонић, Владислава Ружић, Срето Танасић, Људмила Поповић, Бранко Тошовић. *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. У редакцији академика Милке Ивић. Београд: Институт за српски језик САНУ, Београдска књига, Матица српска, 2005.
- Антонић, Ивана. Спацијална идентификација локационог типа номиналном формом у генитиву. *Свеске Матице српске, Грађа и прилози за културну и друштвену историју, Серија књижевности и језика*, sv. 11, 2003: 78-85.
- Антонић, Ивана. Спацијална идентификација оријентационог типа номиналном формом у генитиву. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* (Нови Сад), XLVI/1, 2003: 61-69.
- Antonić, Ivana. Temporalna determinacija nominalnom formom u genitivu u standardnom srpskom jeziku. *Slavia Meridionalis, Studia linguistica, Slavica et Balcanica*, (Warszawa: Instytut slawistyki Polskiej akademii nauk), 4, 2004: 65–80.
- Антонић, Ивана, Темпорална детерминација номиналном формом у акузативу у стандардном српском језику, *Зборник радова "Когнитивнолингвистичка проучавања српског језика"*, САНУ, Одбор за савремени српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија, 2006: 47–71.
- Ивић, Милка. Узрочне конструкције с предлогом *због, од, из* у савременом књижевном језику. *Наш језик* (Београд), н.с. књ. V, св. 5–6, 1954: 186–194.
- Ивић, Милка. Из проблематике падежних временских конструкција. *Јужнословенски филолог*

(Београд), XXI, 1955–1956: 165–214.

Ivić, Milka. *Lingvistički ogledi*. [Poglavlje: *Iz padežne problematike*. 179-225.] Beograd: Biblioteka XX vek, 1983¹ / 1995².

Пипер, Предраг. Обележавање просторних односа предлошко-падежним конструкцијама у савременом руском и савременом српскохрватском књижевном језику. *Прилози проучавању језика* (Нови Сад), књ. 13–14, 1977–1978: 1–51.

Piper, Predrag. *Jezik i prostor*. [Tekstovi: Kategorija prostora u predloškim adverbijalima. 59-76. Kategorija vremena u predloškim adverbijalima. 100-117.] Beograd: Biblioteka XX vek, 1997¹ / 2001².

Номинализационе структуре у стандардном српском језику

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Завршене основне академске студије: Српски језик и књижевност

Циљ предмета:

Усвајање нових теоријских знања из области синтаксе и семантике стандардног српског језика како би имала примену у даљим лингвистичким истраживањима.

Исход предмета Оспособљавање полазника за примену усвојених знања у наставном процесу или у научноистраживачком раду.

Садржај предмета

Теоријска настава

Кондензације и номинализације као синтаксички поступци; Номинални, вербални стил; Синтаксичка синонимија: реченичне, нереченичне предикације; Девербативне, деадјективне и друге именице и именски изрази као кондензатори реченичног садржаја; Номинализација и декомпозиција; Декомпозиција и универбизација; Модели номинализованих структура и парадигме; Синтаксичке позиције и функције номинализованих конструкција; Транзитивност, интранзитивност и семантичка интерпретација номинализованих структура; Комплементација и номинализација; Номинализације и негација; Номинализовање координираних структура; Квалификативна значења номинализованих конструкција; Двострука номинализација; Номинализациони процеси у језику масмедија.

Практична настава

Провера усвојених теоријских знања. Упућивање на релевантну литературу. Рад на различитим типовима текста са примерима. Ексерпција, презентација и систематизација примера којима се илуструју процеси номинализације у српском језику. Разговор о задатим темама.

Литература

- Бугарски Наташа. Деадјективна именица као средство номинализације (у публицистичком стилу стандардног српског језика). *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XLII/1-2, 2004: 297–404.
- Ивић, Милка. *Лингвистички огледи*. Београд: Библиотека XX век. 1995, 2008 (одабране теме).
- Ивић, Милка. *О зеленом коњу. Нови лингвистички огледи*. Београд: Библиотека XX век, 1995 (одабране теме).
- Кликовац, Душка. *Језик и моћ*. Београд: XX век. 2008.
- Пипер, П., Антонић, И., Ружић, В. и др.. *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик САН – Београдска књига. Нови Сад: Матица српска. 2005 (одабране теме).
- Прћић, Твртко. *Енглески у српском*. Нови Сад: Змај. 2005 (одабране теме).
- Радовановић, Милорад. *Списи из синтаксе и семантике*. Изд. књиж. 3. Стојановића, Сремски Карловци – Нови Сад, 1990 (одабране теме).
- Радовановић, Милорад. *Стари и нови списи. Огледи о језику и уму*. Изд. књиж. 3. Стојановића, Сремски Карловци Нови Сад, 2007 (поглавља 1–15).
- Тошовић, Бранко. *Функционални стилови*. Београд. 2002 (одабране теме).

Од значења ка деривационом моделу

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов:

Циљ предмета: Оспособљавање студената за тумачење семантичко-деривационих односа у лексичком систему савременог српског језика.

Исход предмета: Способност уочавања мотивационих односа између деривата и мотивационе јединице и усвајање основних творбених модела за номинацију различитих концептуалних вредности.

Садржај предмета

Теоријска настава: Мотивација и деривација. Идентификација мотивационог смера. Творбено и лексичко значење. Утицај полисемије на деривацију. Повезивање творбених форманата са компонентама значења у деривационом моделу. Формирање трансформационог модела. Деривациони модели за номинацију јединица са конкретним значењем и обележјем живо /+/-/; деривациони модели за номинацију јединица са конкретним значењем и обележјем живо /-/. Јединице субјективне оцене и моциона образовања. Деривациони модели за номинацију јединица са апстрактним значењем.

Практична настава (вежбе): Примена семантичко-деривационе анализе на јединицама које припадају одговарајућим лексичким групама.

Литература:

- Ајџановић, Милан, *Функционално оптерећење суфикса за обележавање особа*, Филозофски факултет, Нови Сад, 2008.
- Гортан-Премк, Даринка. *Полисемија и организација лексичког система*. Београд: Завод за уџбенике, 2004.
- Драгићевић, Рајна (2001). *Придеви са значењем људских особина у савременом српском језику (Творбена и семантичка анализа)*. Библиотека Јужнословенског филолога. Нова серија. Књ. 18. Београд: Институт за српски језик САНУ.
- Клајн, Иван. *Творба речи у савременом српском језику, Први део – слагање и префиксација*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 2002.
- Клајн, Иван. *Творба речи у савременом српском језику, Други део – суфиксација и конверзија*. Београд – Нови Сад: Завод за уџбенике и наставна средства. Матица српска. Институт за српски језик САНУ, 2003.
- Ђорић, Божо. *Творба именица у српском језику*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008.
- Штасни, Гордана. Деривациони статус мотивисаних лексема. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду XXXV/2* (2010): 381–391.
- Штасни, Гордана. Мотивациони смерови у деривационим процесима. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. LIII/2 (2010): 89–97.
- Штасни, Гордана. *Творба речи у настави српског језика*. Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, 2008.
- Штасни, Гордана. *Речи о човеку (Номинација човека у српском језику)*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2013.

Урбана дијалектологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: /

Циљ предмета: Упознавање студената са предметом, задацима и методологијом урбане дијалектологије.

Исход предмета: Оспособљеност студената за препознавање и анализу супстандардних и интердијалекатских идиома.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Предмет, задаци, методологија и развој урбане дијалектологије. Терминолошки проблеми. 2. Диглосија, вишејезичност. 3. Типологија супстандардних и интердијалекатских идиома у словенском језичком свету. 4. Хоризонтална /територијална и вертикална / социјална стратификација. 5. Говорна заједница, друштвена класа, друштвена мрежа. 6. Друштвени чиниоци промена. 7. Привидно и реално време. 8. Језичко прилагођавање на свим језичким нивоима. 9. Маркери промена. 10. Индекс фреквенције, тенденција промене; импликацијска скала. 11. Дескриптивни ниво статистичке анализе. 12. Лингвистички варијетети: типови промена; смер промена; ставови према променама. 13. Истраживања урбаних говора на подручју Србије.

Практична настава (вежбе): Анализа најчешћих одступања од стандарда у језику мас-медија, ученика и различитих генерација досељеника.

Литература:

Бошњаковић, Жарко (ур.). *Говор Новог Сада. Свеска 1: Фонетске особине*, Лингвистичке свеске 8, Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, Одсек за српски језик и лингвистику, 2009.

Brozović, Dalibor. *O tipologiji supstandardnih i interdijalekatskih idioma u slavenskom jezičnom svijetu*, Skopje, 1973.

Васић, Вера и Гордана Штрбац (ур.). *Говор Новог Сада. Свеска 2: Фонетске особине*, Лингвистичке свеске 9, Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, Одсек за српски језик и лингвистику, 2011.

Jutronić, Dunja. *Splitski govor od vapura do trajekta: Po čemu će nas pripoznat*, Split: Naklada Bošković, 2010.

Trudgill, Peter. *On Dialect: Social and Geographical Perspectives*, Oxford: Blackwell, 1983.

Chambers, Jack K. *Sociolinguistic Theory. Linguistic Variation and its Social Significance*, Oxford & Cambridge, Mass., 1995.

Студијски истраживачки рад

Статус предмета: Обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета:

Примена теоријских знања у изучавању конкретног језичког феномена на одабраној језичкој грађи.

Исход предмета:

Овладавање принципима израде научно-истраживачког рада и оспособљеност за самостални израду завршног рада.

Садржај предмета

Упознавање са примењеним техникама и методологијама лингвистичких истраживања.

Општи принципи методологије наука. Методологија лингвистичких истраживања. Технике лингвистичких истраживања. Теоријска истраживања. Корпусна истраживања. Теренска истраживања. Експериментална истраживања. Дефинисање предмета истраживања, избор методе. Принципи формирања корпуса. Методе провере података. Прикупљање и коришћење литературе.

Литература:

Избор и обим литературе условљен је захтевима одређене области и истраживања које ће се у оквиру дисциплине спровести. Поред списка обавезне литературе у табелама у стандарду 10 по предметима, за сваки посебан истраживачки рад биће утврђена и додатна литература.

Филолошка анализа српскословенских текста: синтаксички ниво

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета:

Упознавање са синтаксичком структуром српскословенског језика и моделима њене реализације.

Исход предмета:

Способност студента за уочавање синтаксичких структура, као и за њихово тумачење са обзиром на унутарлингвистичку и екстралингвистичку условљеност њихове употребе.

Садржај предмета

Теоријска настава:

1. Основни теоријско-методолошки приступи проучавању синтаксе редакцијских текста; 2. Старословенско наслеђе: основе развоја (језички контакт, развој писмености, унутарјезичке промене) и основне одлике синтаксичких структура старословенског језика (конкурентна средства); 3. О карактеру језичке норме српскословенског језика: основне синтаксичке одлике вишег и нижег стила; 4. Ка функционалној раслојености српскословенског језика: условљеност реализације синтаксичких структура у српскословенском језику унутарлингвистичким и екстралингвистичким факторима (типологија текста, жанр, садржај, намена, образованост писца); 5. Појединачни проблеми: употреба партиципа, инфинитива итд. у жанровски разноликим српскословенским текстовима.

Практична настава (вежбе):

Синтаксичко-семантичка анализа жанровски и хронолошки разноврсних српскословенских текстова..

Литература:

- Грковић-Мејџор, Јасмина. *Списи из историјске лингвистике*. Ср. Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2007.
- Грковић-Мејџор, Јасмина. Језик српске средњовековне писмености: достигнућа и задаци. *Шестдесет година Института за српски језик САНУ*. Зборник радова I. Београд, 2007, 249–266.
- Грковић-Мејџор, Јасмина. Ка реконструкцији прасловенске синтаксе. *Зборник Матице српске за славистику* 73, 2008, 71–83.
- Курешевић, Марина. *Синтаксичке одлике Српске Алескандриде*. (Докторска дисертација). Нови Сад: Филозофски факултет, 2012.
- Bauer, Jaroslav. *Syntactica slavica. Vybrané práce ze slovanské skladby*. Brno: Universiteta J.E. Purkyně, 1972.
- Večerka, Radoslav. *Altkirchenslavische (altbulgarische) Syntax I–IV*, Freiburg: Weiher Verlag, 1989–2002.
- Ремнёва, Марина Леонтьевна. *Пути развития русского литературного языка XI–XVII вв.* Москва: Издательство Московского университета, 2003.

Српскословенско доба: Водич кроз споменике писмености

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Уписан девети семестар

Циљ предмета: Продубљивање стечених знања о палеографским, ортографским и језичким карактеристикама српскословенских текстова с посебним акцентом на проблеме транскрипције, превођења и приређивања изворних докумената.

Исход предмета: Оспособљеност студента за анализу, транскрибовање и приређивање изворних српскословенских докумената.

Садржај предмета

Теоријска настава: Представљање корпуса споменика српскословенске епохе (XII – XVIII век). Врсте рукописа. Подела и значај натписа. Обележја штампане књиге. Проблеми датирања споменика и хронолошки слојеви текста. Аутографи. Текстолошке редакције дела. Методе филолошке обраде: 1. Палеографски опис (разликовање устава и полуустава, опис дуктуса, уочавање типа и варијанте слова, проблем броја писара); 2. Ортографија (одређивање школе уз издавање особина које одражавају правописни манир писара с посебним освртом на споменике из прелазних раздобља у развоју редакцијске писмености); Језик (утврђивање редакцијских црта и иновација наслеђених из канона у сфери фонетике и морфологије, као и основних синтаксичких и лексичких одлика текста). Начини издавања споменика. Поређење изворног документа и приређеног издања и уочавање проблема у вези са тим поступком (скраћенице, хаплогрaфија, оштећена места, хиперкорекција, словне грешке, растављање речи и др.). Транскрипција текста.

Практична настава (вежбе): Упознавање с изворним српскословенским споменицима на основу фототипских издања и доступних рукописа и анализа палеографских, ортографских и језичких одлика текста.

Литература:

Грковић-Мејџор, Јасмина. *Језик „Псалтира“ из штампарије Црнојевића*. Подгорица: ЦАНУ, 1993.

Драгин, Наташа. *Језик Теодосијевог Житија светог Саве у препису монаха Марка из XIV века*. Нови Сад: Тиски цвет, 2007.

Драгин, Наташа. Методолошке напомене о проучавању гласовне вредности ђ у српскословенском језику (на грађи рукописа XII–XIV века). *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* L/1–2 (2007): 213–221.

Јерковић, Вера. О издавању старих српских споменика. Павле Ивић (ур.) *Проучавање средњовековних јужнословенских рукописа*. Београд: САНУ, 1995, 139–145.

Јерковић, Вера. О транскрипцији српскословенских текстова. *Предавања из историје језика, Лингвистичке свеске* 4 (2004): 70–85.

Јерковић, Вера. Ћирилица српскословенског периода (палеографски приступ проучавању и општи увид у њен развој). *Предавања из историје језика, Лингвистичке свеске* 4 (2004): 87–102.

Јовановић, Гордана и др. (ур.). *Стандардизација старословенског ћириличног писма и његова регистрација у уникоду*. Београд: САНУ, 2009, 1–243.

Пешикан, Митар и др. *Пет векова српског штампарства 1494–1994. Раздобље српскословенске штампе XV–XVII в.* Београд: САНУ–Матица српска–Народна библиотека Србије, 1994.

Томовић, Гордана. *Морфологија ћириличких натписа на Балкану*. Београд: Историјски институт, 1974.

Линкови: www.digital.nb.rs; www.digital.bms.rs

Лексикографија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: Упознавање са предметом, основним поставкама лексикографије као лингвистичке дисциплине. Упознавање са речницима српског језика.

Исход предмета: Способност формирања лексикографске одреднице у једнојезичком и двојезичком речнику. Коришћење и анотација електронског корпуса.

Садржај предмета

Теоријска настава

1. Лексикографија као научна дисциплина. 2. Преглед историје лексикографије. 3. Типови речника и критеријуми за поделу речника. 3. Енциклопедије и речници. 4. Речничка макроструктура и микроструктура; елементи лексикографске одреднице. 5. Корпусна лексикографија; дефиниција, структура и анотација корпуса. 6. Наша лексикографија до 19. века. 7. Преглед и анализа савремених речника српског језика: једнојезичници, двојезичници и вишејезичници (према предговорима и литератури о њима).

Практична настава

1. Анализа лексема као лексиколошких и лексикографских јединица у различитим речницима. 2. Рад и вежбе на речницима према задатим критеријумима. 3. Рад на анотацији електронског корпуса.

Литература:

Atkins, B.T.S. & Rundell, Michael. *The Oxford Guide to Practical Lexicography*. Oxford: Oxford University Press, 2008.

Гортан-Премк, Даринка. *Полисемија и организација лексичког система у српскоме језику*. Београд: Институт за српски језик САНУ, 1997.

Дескриптивна лексикографија стандардног српског језика и њене теоријске основе. Нови Сад – Београд: Матица српска – САНУ, 2002.

Згуста, Ладислав. *Приручник лексикографије*. Сарајево: Свјетлост – Завод за уџбенике и наставна средства, 1991.

Ивић, Павле. *О Вуковом рјечнику из 1918. године*, Српски рјечник (Поговор). Београд: Просвета, 1966. Лексикологија и лексикографија I. Нови Сад: Матица српска, Београд: САНУ. 1982.

Лексикологија и лексикографија II. Нови Сад: Матица српска, Београд: САНУ. 1984.

Речник српскохрватског књижевног језика. књ. 1–3, Нови Сад – Загреб: Матица српска – Матица хрватска, 1967–1969, књ. 4–6, Нови Сад: Матица српска, 1971–1976.

Речник српскохрватског књижевног и народног језика. Књ. 1–17. Београд: САНУ – Институт за српски језик, 1959–

Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Zagreb: JAZU, 1880–1976.

Пешикан, Митар. Трећина посла на изради великог речника САНУ, *Наш језик*, књ. XX св. 3-4. (1974): 11-22.

Herbst, Thomas, Klotz, Michael. *Lexikografie*. Paderborn: Schöningh, 2003.

Шипка, Данко. *Основи лексикологије и сродних дисциплина*. Нови Сад: Матица српска, 1998.

Реченични модели у српском језику

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Завршене академске студије српске филологије

Циљ предмета:

Упознавање са валентним принципима структурирања реченице, хијерархизације реченичних конституената и са основним реченичним моделима доводећи их у везу са глаголским значењем, његовим категоријалним обележјима и прагматокомуникативним условима реализације исказа.

Исход предмета:

Овладавање принципима вербоцентричног приступа у опису реченице и њених јединица.

Садржај предмета

Теоријска настава:

Појам, циљеви, достигнућа и перспективе теорије валентности. Теорија валентности и генеративна граматика. Синтаксичка, семантичка и прагматичка валентност. Реченица и њена синтаксичка и семантичка структура. Депенденцијално стабло. Конституенца и депенденца, депенденцијални низови, валентни приципи. Реченично језгро и његови сателити: предикат, допуне, додаци и придруге. Актанти, сирконстанти и аргументи. Реченични модели: безаргументни, једноаргументни и вишеаргументни модели реченице. Реченични план. Однос глаголског значења и његових категоријалних обележја према структури реченичног модела. Линеаризација и информативна перспектива реченице: предње, средње и задње поље.

Практична настава:

Упознавање са актуелним темама и правцима истраживања у оквиру теорије валентности. Практична провера теоријских знања на различитим типовима текстова.

Литература:

- Алановић, Миливој. О комплементарности синтаксичких и семантичких јединица реченице. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. LV/1 (2012): 149–175.
- Алановић, Миливој. Допуне и додаци: између обавезности и испутивости. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*. XXXVII/2 (2012): 145–162.
- Алановић, Миливој. *Каузативност – манипулативност: од концепта ка форми*. Библиотека ТЕЗЕ Д. Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, 2011.
- Алановић, Миливој. Основни валентни принципи у структурирању реченице. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*. LIII/1 (2010): 125–142.
- Mrazović, Pavica i Zora Vukadinović. *Gramatika srpskohrvatskog jezika za strance*. Novi Sad – Sremski Karlovci: Dobra vest – Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 1990.
- Ружић, Владислава. Проста реченица као синтаксичка целина. У: Пипер, Предраг и др. *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик САНУ – Београдска књига – Матица српска, 2005. 477–571.

Прозодијски стандард и разговорни језик

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: -

Циљ предмета: Продубљивање знања о стандардним узусима српског стандардног и разговорног језика.

Исход предмета: Способност уочавања разлика између прозодијских вредности стандардног изговора и субстандардног разговорног.

Садржај предмета

Теоријска настава: Упознавање са стандардним прозодијским системом и његовим (не)функционисањем у јавној речи мас. медија, школи, породици, улици, комуникацији младих. Дистрибуција; Скраћивање неакцентованог и акцентованог квантитета; Неутрализација квалитетских и квантитетских карактеристика акцента и њихово свођење на акценатски удар; Радикално смањење прозодијских дистинктивних обележја;

Практична настава (вежбе): Монолошка и дијалoшка; Прозодијска анализа аудиозаписа и акцентоване говора колега.

Литература:

Даничић, Ђуро. *Српски акценти*. Српска краљевска академије, Посебна издања, Филозофски и филолошки списи, књ. 16, Графички завод „Макарије“ А. Д, Београд-Земун, 1925, 5–230.

Николић, М. Берислав. *Основи новоштокавске акцентуације*. Институт за српскохрватски језик – Библиотека јужнословенскиг филолога, Нова серија, књ. 1, Београд, 1970, 7–122.

Пецо, Асим. *Акценти и дужине у српскохрватском језику*. Научна књига, Београд, 1991, 5-144.

Петровић, Драгољуб. Фонетика. *Српски језик на крају века*, Институт за српски језик САНУ – Службени гласник. Београд, 1996, 87–110.

Петровић, Драгољуб и Снежана Гудурић. *Фонологија српског језика*. Београд: Институт за српски језик САНУ, Београдска књига, Матица српска. Београд – Нови Сад, 2010, 9–524.

Ивић, Павле. *Расправе, студије, чланци. 1. О фонологији* [Целокупна дела. Књ. X/1]. Издавачка књижевност Зорана Стојановића, Сремски Карловци – Нови Сад, 1998, 308–475.

Јокановић-Михајлов, Јелица. Акценат и интонација говора на радију и телевизији. *Књижевност и језик* LIV/1-2, Београд, 2007. 159.

Петровић, Драгољуб и Љиљана Суботић. *Фонетске карактеристике*. (У Комуникацијске и говорно-језичке карактеристике ТВ дневника на Телевизији Нови сад на српскохрватском језику). Одељење за истраживање програма и аудиторијума радио-телевизије Нови Сад, Нови Сад, 1982, 59–93.

Дешић, Милорад. Улога локалног говора у развијању говорне културе ученика, *Наш језик*, Београд, 1981, 162–166.

Лексика предстандардне епохе развоја српског књижевног језика

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: нема

Циљ предмета: Упознавање са структуром лексикона предстандардне епохе развоја српског књижевног језика (18. и 19. век)

Исход предмета: Оспособљеност студента за самостална истраживања из историјске лексикологије.

Садржај предмета

Теоријска настава: Појам историјске лексикологије и лексикографије; досадашња проучавања лексике предстандардне епохе развоја српског књижевног језика; структура лексикона књижевних језика код Срба у 18. и 19. веку: а) прасловенски лексички фонд; б) позајмљенице; в) славенизми и књишке речи; г) хибриди, д) калкови и семантичке позајмљенице; ђ) творенице. Интеркултурални лексички трансфер; значај немачког и руског језика у формирању лексикона књижевног језика код Срба у 18. и 19. веку; формирање термилошког апарата у прв ој половини 19. века; творбена и семантичка анализа лексике предстандардне фазе развоја српског књижевног језика; колокација; лексикографска обрада лексичке грађе предстандардних идиома; проблем транскрипције.

Практична настава (вежбе): Лексичка анализа текстова предстандардне епохе развоја српског књижевног језика (18. и 19. век) и њихова лексикографска обрада.

Литература:

Черных, П. Я. *Очерк русской исторической лексикологии*. Москва: Издательство Книжный дом Либроком, 2010.

Lexicography. Critical concepts. I-III. [Ed. R.R.K. Hartmann]. London – New York: Routledge.

Campbell, Lyle (1998). *Historical Linguistics. An Introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press. 2003, 254–281.

Клајн, Иван. *Творба речи у савременом српском језику*. I-II. Београд, 2002.

Драгићевић, Рајна. *Лексикологија српског језика*. Београд: Завод за уџбенике, 2007.

Толстой, Н.И. *Славянская лексикология и семасиология*. Москва: Языки русской культуры, 1997.

Стијовић, Светозар. *Славенизми у Његошевим песничким делима*. Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 1992.

Словарь русского языка XVIII века. [Сорокин, Ю. С., Е. Э. Биржакова и Л. Л. Кутина]. I–XIV. Академия наук СССР. Институт русского языка. Ленинград: Наука, 1984–.

Бјелаковић, Исидора. *Географска терминологија код Срба у 18. и 19. веку*. Нови Сад: Филозофски факултет. Докторска дисертација, 2012.

Колокације у теорији и пракси

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Завршене основне академске студије српске филологије

Циљ предмета: Упознавање с теоријским аспектима проучавања колокација; постављање теоријских оквира за дефинисање, опис и класификацију колокација у српском језику; сагледавање значаја проучавања колокација за лексикографску и педагошку праксу.

Исход предмета: Примена теоријских полазишта при идентификовању лексичких синтагматских спојева различитог степена компактности, везаности и прозирности у настави српског као страног језика и њиховог статуса у дескриптивним и специјализованим речницима.

Садржај предмета

Теоријска настава: 1. Приступи проучавању колокација – лексички и семантички. 2. Корпусна методологија у истраживању колокација. 3. Педагошки аспект. 3.1. *Лексички притуп* М. Луиса. 3.2. Импликације истраживања менталног лексикона на педагошку праксу. 4. Колокације и организација лексичког система: парадигматски и синтагматски лексички односи и колокације. 5. Појмовно-терминолошка одређења: критеријум постојаности и компактности лексичког споја. 6. Лексичке колокације и параметри за њихову идентификацију. 6.1. Семантичка оформљеност. 6.2. Заменљивост и арбитрарност. 6.3. Семантички (и синтаксички) анализам. 7. Граматичке колокације: основни модели граматичког удруживања у српском језику. 8. Лексикографска обрада колокација. 9. Колокације у настави.

Практична настава (вежбе): Идентификација колокација у тематски, жанровски и стилски различитим текствима. Утврђивање основних принципа за конципирање микро- и макроструктуре речника колокација. Диференцирање колокација у различитим језичким вештинама у Ј2.

Литература:

- Firth, J. *Papers in Linguistics 1934–1951*. Oxford: Oxford University Press, 1957;
- Gotštajn, Lj. *Sinonimija u kolokacijama (sa primerima engleskog jezika naučne argumentacije)*. Novi Sad: Institut za strane jezike i književnosti Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu, 1986;
- Hlebec, B. *Connect your words*. Beograd: Trebnik, 1998;
- Хлебџ, Б. Лексичко-семантичка анализа српских придева са значењем једне димензије. *Српски језик* 7/1-2. Београд: Филолошки факултет, 2002, 213–236;
- Хлебџ, Б. Колокацијска метода семантичке анализе на примеру именице *пажња*. *Семантичка проучавања српског језика*. Београд: САНУ, 2008, 65–79;
- Кузнецова, Э. *Лексикология русского языка*. Москва: Высшая школа, 1982;
- Macmillan Collocations Dictionary*. Oxford: Oxford University Press, 2010;
- Nejgebauer, A. *Odlike kolokacija u engleskom jeziku. Zbornik radova Instituta za strane jezike i književnosti*. Sveska 4, 1982, 339–347;
- Oxford Collocation Dictionary for Students of English*. Oxford: Oxford University Press. 2002;
- Перваз, Д. Колокабилност синонима. *Научни састанак слависта у Вукове дане*. 22/2 5–11. 23–30, 1994;
- Радовановић, М. *Стари и нови списи. Огледи о језику и уму*. Сремски Карловци – Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2007;
- Ристић, С., Радић-Дугоњић М. *Реч. Смисао. Сазнање*. Београд: Филолошки факултет у Београду, 1999;
- Сочетаемость слов и вопросы обучения русскому языку иностранцев*. Москва: „Русский язык“, 1984;
- Stubbs, M. *Words and Phrases. Corpus Studies of Lexical Semantics*. Oxford: Blackwell, 2002;

Teaching Collocation. Further Developments in the Lexical Approach (ed. Lewis M.) Hove, England: Language Teaching Publications, 2000, 126–153;

The BBI Dictionary of English Combinations. Amsterdam. Philadelphia: John Benjamins, 1997.

Савремена теорија дискурса

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов:

Циљ предмета: Упознавање са савременим дискурским теоријама и методама анализе у циљу оспособљавања за анализу различитих типова дискурса српског језика. Студенти ће се упознати с основним принципима и концептима критичких теорија дискурса, те радовима који су у својој анализи одређених друштвених (политичких) феномена испирисани овим теоријама и методама. Главни циљ је упознавање студената с плуралитетом теоријских и методолошких приступа изучавања дискурса и кључних тема у хуманистичким наукама (питање различитих идентитета и др.)

Исход предмета: Оспособљеност за идентификацију и анализу различитих типова дискурса српског језика на основу примењених дискурских стратегија и лексичко-граматичких обележја. Разумевање развоја епистемологије која је довела до 'обрата' у друштвеним наукама (тзв. прагматички обрат ка дискурсу). Могућност разумевања различитих теоријских приступа унутар теорије дискурса и компарација различитих проседеа. Употреба теорије и методе дискурса у разумевању и анализи одређених друштвених питања.

Садржај предмета

Теоријска настава: Савремене критичке дискурсне теорије у оквиру методолошки хетерогених критичких дискурских студија (Critical discourse analysis (CDA) // Critical discourse studies (CDS)) изучавају језик као вид друштвене праксе и фокусирају се на експлицитне и имплицитне језичке структуре и когнитивне механизме којима се друштвена и политичка доминација репрородукује у тектовима и говору. Студенти ће се прво упознати с темељима критичке анализе (Fairclough - *Language and Power* (1989)). Биће представљен тродимензионални Ферклафов модел - анализа писаног или усменог текста, анализа дискурсне праксе (процес произвођења текста и његове дистрибуције) и анализа дискурзивних догађаја као инстанција социокултурне праксе. Потом се студенти упознају с основним значајкама критичких теорија Teuna A. van Dijk, Ruth Wodak, као и карактеристикама социјалносемантичког модела TheaVan Leeuwena.

Практична настава (вежбе): Продубљивање знања студената о дискурсу и различитим теоријско-методолошким обрасцима. Оспособљавање студената да сами примењују различите теоријске и методолошке моделе у анализи дискурса. Разумевање како CDA може користити у њиховом разумевању и сагледавању доминантних и њима опонирајућих дискурса.

Литература:

Blommaert, Jan & Bulcaen, Chris (2000). Critical Discourse Analysis. *Annual Review of Anthropology* 29: 447–466.

Blommaert, Jan, et al. Discourse and Critique. *Special issue of Critique of Anthropology* 21/1: 5–107, 21/2:117-183.

De Beaugrande, Robert (2004). *A New Introduction To The Study Of Text And Discourse* (free use on Internet: http://www.beaugrande.com/new_intro_to_study.htm)

Fairclough, Norman (1995). *Media Discourse*. London: Edward Arnold.

Fairclough, Norman (2003). *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. London: Routledge.

Jaworski, Adam, & Coupland, Nikolas (Eds.) (2002). *The Discourse Reader*. New York: Routledge.

Reisigl, M. and R. Wodak (2001). Race, Racism and Discourse, an Interdisciplinary, Historical and Methodical Overview, *Discourse and Discrimination: Rhetorics of Racism and Antisemitism*, London, Routledge, 1-30.

Threadgold, Terry (2003). Cultural Studies, Critical Theory and Critical Discourse Analysis: Histories, Remembering and Futures. *Linguistik Online* 14(2) (<http://www.linguistik->

online.de/14_03/index.html)

Young, Lynne & Harrison, Claire (Eds.) (2004). *Systemic Functional Linguistics and Critical Discourse Analysis: Studies in Social Change*. London: Continuum.

Van Dijk, Teun. (1993). *Elite discourse and racism*. Newbury Park, CA: Sage.

Van Dijk, Teun (2008). *Discourse and Power*. Houndsmills: Palgrave.

Van Leeuwen, Teun. (1996). The representation of social actors in discourse. In C. R. Caldas-Coulthard & M. Coulthard (Eds.), *Text and Practices: Readings in Critical Discourse Analysis* (pp. 32-70). London: Routledge

Vasić, Vera (prir.) (2010). *Diskurs i diskursi*. Novi Sad: Filozofski fakultet - Ženske studije i istraživanja.

Wodak, Ruth. (2008). Discourse Studies: Important Concepts and Terms. In: Wodak, R. and M. Krzyanowski (eds.) *Qualitative Discourse Analysis in the Social Sciences*. New York, Palgrave, 1-23.

Синтакса функционалних стилова

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов: Завршене основне академске студије

Циљ предмета: Усвајање и проширивање теоријских знања из синтаксе и функционалне стилистике српског језика.

Исход предмета: Оспособљавање полазника за примену усвојених знања у наставном процесу или у научноистраживачком раду.

Садржај предмета Теоријска настава: 1. Функционална стилистика – појам; развој; правци и најзначајнији представници у функционално-стилистичком изучавању језика. 2. Функционални стил – одређење појма; различити приступи у типологија функционалних стилова. 2.1. Принципи за издвајање функционалних стилова: сфера (домен, делатност) употребе језика; однос међу саговорницима; медијум; структура текста, начин излагања. 3. Типологија функционалних стилова - књижевноуметнички; научни; публицистички; административни; разговорни стил. 3.1. Основна (лексичко-граматичко-прагматичка) обележја издвојених стилова. 3.2. Жанровска разноликост и раслојеност издвојених функционалних стилова; издвајање подстилова. 4. Дистинктивне особености појединих функционалних стилова на синтаксичком плану. 4.1. Номинализације и кондензације – значењски типови и структурни обрасци у светлу функционалних стилова. 4.2. Семантички аналитизам – декомпоновање језичких јединица; експлицитна категоризација. 4.3. Агенс – граматикализација и лексикализација; анонимизација. 4.4. Пасив: рефлексивни и партиципски / актив. 4.5. Употреба и значење глаголских облика. 4.5.1. Инфинитив : да + презент као обележја функционалног стила. 4.7. Елиптичне конструкције. 4.8. Исказивање модалности – модални глаголи : модални прилози; етички датив. 4.8. Спрега тип текста – тематско поље – лексичко значење.

Практична настава (вежбе): Провера усвојених теоријских знања. Рад на различитим типовима жанровских и хронолошки раслојених текстова.

Литература:

- Ајџановић, Јелена. *Кондензација адвербијалних реченичних значења у књижевном језику код Срба у XIX веку*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2008.
- Антонић, Ивана. Синтакса и семантика датива. *Јужнословенски филолог*. 60. 2004, 67–97.
- Војновић, Јелена. Семантички разлози смене појединих декомпонованих конструкција у новинским и административним текстовима 19. и 20. века. *Научни састанак слависта у Вукове дане*. 36/1. 2007, 325–341.
- Zvekić-Dušanović, Dušanka. *Modalnost. Motivaciona modalnost u srpskom i mađarskom jeziku*. Novi Sad: Filozofski fakultet – Odsek za srpski jezik i lingvistiku, 2011.
- Klikovac, Duška. *Jezik i moć*. Beograd: Biblioteka XX vek, 2008.
- Klikovac, Duška. Iz problematike funkcionalnih stilova u srpskom jeziku. *Književnost i jezik*. 1-2, 2002: 9–25.
- Kristal, Dejvid. *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike*. 1985.
- Петровић, Владислава. О перифрастичном предикату са глаголом *чинити* у Његошевом језику. *Научни састанак слависта у Вукове дане*. 18/2. 1990, 507–513.
- Петровић, Владислава и Јелена Војновић. Употреба инфинитива у текстовима са почетка 19. века. *Научни састанак слависта у Вукове дане. Реферати и саопштења. МСЦ*. Београд. 34/1. 2005: 71–89.
- Просвирина, О. А. Глагол *чинити* и његови синоними у функцији вербализатора. *Јужнословенски филолог*. XXXIX. 1983, 85–97.
- Radovanović, Milorad. *Sociolingvistika*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2003.

Радовановић, Милорад. *Стари и нови списи. Огледи о језику и уму*. Сремски Карловци – Нови Сад Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2007.

Суботић, Љиљана. Судбина партиципа у књижевном језику код Срба у 19. веку. *Прилози проучавању језика*. Нови Сад: Одсек за српски језик и лингвистику Филозофског факултета у Новом Саду 20. 1984, 5–81.

Tošović, Branko. Funkcionalna stilistika kod nas i u svijetu. *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku*. XXX/1. 1987, 20–34.

Tošović, Branko. *Funkcionalni stilovi*. Sarajevo: Svjetlost, 1988.

Српско-мађарска контрастивна језичка проучавања

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 5

Услов:

Циљ предмета: Упознавање с резултатима контрастивних истраживања српског и мађарског језика. Оспособљавање за самосталан истраживачки рад.

Исход предмета: Познавање резултата контрастивних истраживања српског и мађарског језика. Оспособљеност за самосталан истраживачки рад.

Садржај предмета

Теоријска настава: Контрастивна проучавања језика: основни појмови, циљеви, методе и технике. Контрастивна истраживања српског и мађарског језика – преглед литературе. Резултати контрастивне анализе српског и мађарског језика на фонетско-фонолошком, морфолошком, синтаксичко-семантичком и лексичком нивоу.

Практична настава (вежбе): Приказ и анализа литературе. Рад на језичком материјалу – формирање и анализа корпуса. Израда семинарског рада.

Литература:

Andrić, Edita. *Leksikologija i morfologija mađarskog jezika*. Novi Sad: Odsek za hungarologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Novom Sadu, 2002.

Andrić, Edita. *Struktura sintagmi i rečenica u savremenom mađarskom jeziku*. Novi Sad: Filozofski fakultet, 2008.

Andrić, Edita. *U duhu jezičke i kulturne koegzistencije*. Novi Sad: Akademska knjiga, 2009.

Andrić, Edita. Kontrastivna istraživanja srpsko(hrvatsko)g i mađarskog jezika. *Srpska akademija nauka i umetnosti. Srpski jezik u poređenju sa drugim jezicima*, knj. 1. (2010): 9–40.

Dezső, László. *Типолошка анализа хрватско-српске синтаксе и њена успореда са синтаксом мађарског језика*. Будимпешта: Tankönyvkiadó, 1986.

Klajn, Ivan. *Gramatika srpskog jezika za strance*. Beograd: Zavod za udžbenike, 2006.

Mrazović, Pavica. *Gramatika srpskog jezika za strance*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića, 2009.

Ђорђевић, Радмила. *Увод у контрастирање језика (четврто допуњено издање)*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду, 2000.

Пипер, Предраг et al. *Синтакса савременог српског језика. Проста реченица*. Београд: Институт за српски језик САНУ: Београдска књига; Нови Сад: Матица српска. 2005.

Контрастивне граматике српскохрватског и мађарског језика, 1–6. Нови Сад.

Часописи и зборници: *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, *Контрастивна језичка истраживања*, *Примењена лингвистика*, *Сусрет култура*, *Језици и културе у времену и простору*.

Рефлекси усмене књижевности у српској драми 20. и 21. века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:—

Циљ предмета Да студенти сагледају укрштаје и стапање модерног и традиционалног у српској драми 20. и 21. века, у контексту националне културе, и да унапреде аналитички приступ драмском тексту.

Исход предмета Познавање писаца и дела у историјском редоследу. Познавање поетичких одлика српске драме. У основним цртама схваћен однос ових дела према националној традицији и према властитом добу. Српска драма у контексту културе.

Садржај предмета

Теоријска настава Жанровске и значењске одлике и иновације у развоју српске драме. Актуелизација и ресемантизација жанра фарсе; настанак и функционисање такозваног политичког позоришта; однос мелодраме и модерне трагедије; однос српске драме према обрасцима традиционалне културе и традиционалном систему вредности (индивидуа – колектив; однос према жени; концепт жртве и обнављања; питање верности; концепт чуда итд.).

Практична настава: На избору драмских текстова (Б. Станковић, *Коштана*; Б. Нушић, *Госпођа министарка*; А. Поповић, ране фарсе; Љ. Симовић, *Хасанагиница*, *Чудо у Шаргану*, *Косовски бој*; Д. Ковачевић, *Професионалац*, *Балкански шпијун*; Б. Србљановић, *Скакавци*, *Барбело*, *Америка други део*; М. Марковић, *Брод за лутке*, *Шума блиста*) испитивали би се заступљеност и функција усмене књижевности и традиционалних културних образаца у обликовању драме 20. и 21. века.

Литература

Марјановић, П. *Српски драмски писци XX stoleћа*. Нови Сад, 1997. избор текстова 16 стр.;

Пешикан-Љуштановић, Љ. *Кад је била кнежева вечера?* Нови Сад, 2009. избор текстова 32 стр.;

Пешикан-Љуштановић, Љ. *Рефлекси усмене књижевности у савременој српској драми, Неговање српског језика и књижевности*, Нови Сад, 2006. 89–103.

Јакшић Провчи, Б. *Одраз стварности у делима драмских писаца с краја XX века*, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, Београд. 2007. 465–474.

Јакшић Провчи, Б. *Естетска стварност у драмама за децу Александра Поповића*, *Детињство*, 3–4, 2003. 42–47.

Јакшић Провчи, Б. *Типови говорних исказа и њихова функција у драмама Душана Ковачевића*, *Свеске*, 94/2009. 25–32. Избор критика 24 стр.

Јеврејски архетип код Киша, Тишме, Албахарија и Давида

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета: Студенти упознају интерпретацију јеврејске традиције, религије и културе у делима писаца који из те традиције потичу.

Исход предмета: Уочавање сродности дела писаца јеврејског порекла, кроз описану тематику, проблематику, симболику и реторику.

Садржај предмета

Теоријска настава Проблем страдања Јевреја, њихова историјска и архетипска судбина у прозном стваралаштву српских писаца јеврејског порекла. Интертекстуални и културолошки приступ делу у контексту књижевне и религијске традиције. Јеврејска култура и традиција као интегративни фактори у Средњој Европи. Поетичке сродности Данила Киша, Александра Тишме, Давида Албахарија и Филипа Давида. Креативни однос према јеврејском архетипу, дијалог и полемика с традицијом. Доминантне теме: логори, страдања недужних, прогони, *терет мимикрије*.

Практична настава: Рад на тексту, анализа доминирајуће типологије: прогона, жртвовања, потопа, потраге за обећаним простором и разарања Јерусалима. *Тора* и *Талмуд* у подтексту књижевних дела. Израда заједничког пројекта на одабрану тему.

Литература:

Ševalije – Gerbran (2004). *Rečnik simbola: mitovi, snovi, običaji, postupci, oblici, likovi, boje, brojevi*. N. Sad; Kiša.

Šolem, Geršom G. (2006). *Glavni tokovi jevrejskog misticizma*. Čačak–Beograd;

Harrington, W. (1977). *Uvod u Bibliju: spomen objave*. Zagreb;

Tišma, A. (1989). *Nenapisana priča*. N. Sad;

Ракић, Р. (2004а). *Библијска енциклопедија. 1, (А-Л)*. Србиње;

Ракић, Р. Б. (2004б). *Библијска енциклопедија. 2, (Љ-Ш)*. Србиње;

Dil, P. (1991). *Simbolika u Bibliji: univerzalnost simboličkog jezika i njegovo psihološko značenje*. N.Sad–Sremski Karlovci;

Голдберг, Д. Џ; Рејнер, Џ. Д. (2003). *Јевреји: историја и религија*. Београд; Graves, R. (1969). *Hebrejski mitovi: knjiga postanka*. Zagreb;

Радловић, Оливера (2011). *Нове научне методологије у настави књижевности*. Н. Сад.

Библијске књижевне врсте у српској књижевности 20. века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов: -

Циљ предмета Показати да је *Библија* жанровски, а не само митолошки универзум српске и европске књижевности. Преко генезе библијских књижевних врста, указује се на континуитет у развоју српске књижевности, на интертекстуалне везе савремене књижевности не само са *Библијом* и библијском традицијом већ и са европском књижевношћу.

Исход предмета : Утврђивање и проширивање знања праћењем генезе и трансформације библијских књижевних врста у српској књижевности 20. Синхронијско и дијахронијско познавање врста у српској и европској књижевности.

Садржај предмета *Теоријска настава* : Изучавање *Библије* у жанровском погледу, у духу идеја Н. Фраја и архетипске критике. Интертекстуални жанрови: пародија, травестија, пастиш. Функционисање откровења као библијског жанра у контексту есејистике и приповедачког опуса М. Настасијевића и Б. Пекића. Библијски мит о страдању изабраног народа у подтексту *Сеоба* М. Црњанског. *На Дрини ћуприја* И. Андрића на нивоу микро жанра: библијске параболе о стварању, сејачу и посејаном, митова о стварању света и потопу, легенди о страдању и васкрсењу Исуса Христа. Библијски жанровски контекст *Проклете авлије* И. Андрића и *Дервиша и смрти* М. Селимовића. Поступци деконструкције параболе у подтексту ових дела и стварање иновантних књижевног облика: *апсурдне параболе* и *антипараболе*.

Практична настава: Рад на тексту и примена понуђених интерпретативних модела на новим примерима.

Литература

Радуловић, О. (2007) *Речи са чистих усана: библијски подтекст модерне књижевности*, Београд;

Радуловић, О. (2004) *Лист небеске књиге: библијски подтекст српске прозе 20. века*, Нови Сад;
Библијска легенда у подтексту романа Проклета авлија, Иве Андрића, Синхронијско и дијахронијско изучавање врста у српској књижевности: зборник. Књ. 1(2007) Нови Сад;

Наративни облици у роману *На Дрини ћуприја* Иве Андрића. *Зборник Матице српске за књижевност и језик*. Књига LVII. Свеска 2/2009. 317–329. Нови Сад;

Библија у подтексту српског есеја 20. века. *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, 141–153, XXXV-2, 2010;

„Прича и коментар у романима *Проклета авлија* и *Дервиш и смрт*” (355–366 стр.). НСС у Вукове дане, 41/2011; Београд;

Фрај, Н. (1985) *Велики код (екс)* Београд;

Интертекстуалност и интермедијалност, зборник радова (1988). Ур. З. Маковић, М. Медарић, Д. Ораић, П. Павличић, Загреб

Српска комедиографија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Упознати поетичку конфигурацију одабраних комедиографских дела, успоставити књижевне међуодносе и интертекстуалне везе, аналитички приступити драмским књижевноуметничким структурама појединих дела

Исход предмета

Овладавање генеричким и фундаменталним постулатима комедиографског жанра, специфичностима стваралачког поступка Ј.П. Стерије, Б. Нушића, А. Поповића, Д. Ковачевића и других, као и стећи способност креативне апликативне примене интерпретативног поступка у односу на представљени модел

Садржај предмета

Теоријска настава: Од традиционалног до савременог сагледавања комедије и комичког ритма. Почети комедиографског рада код Срба: Доситеј, Јанковићеве посрбе, Ј. Вујић, Лазар Лазаревић. Комедиографски рад Ј. Стерије Поповића. Комедиографија Косте Трифковића. Сеоска комедија Глишића; Драгутин Илић. Комедиографски рад Бранислава Нушића. Фарсе и комични проседеи Александра Поповића. Црни хумор Душана Ковачевића.

Литература:

Селенић, С., *Савремена српска драма*, у: *Антологија савремене српске драме*, Београд, 1977.

Миоџиновић, М. *Moderna teorija drame*. Београд, 1981.

Проп, В. *Проблеми комике и смеха*. Нови Сад, 1984.

Лангер, С. *Велике драмске форме: комични ритам*. у: *Модерна теорија драме*, прир. М. Миоџиновић, Београд, 1981, 379–401.

Јакшић Провчи, Б. *Паралеле и сусретања*. Нови Сад: Филозофски факултет, 2012.

Бергсон, Анри, *Смех. Есеј о значењу комичног*. Београд, 1993.

Основи говорничких вештина

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 3

Услов:

Циљ предмета

Стећи теоретска и практична знања из реторике, упутити студенте у особености говора у јавном наступању.

Исход предмета

Овладати реторичким занањима и вештинама, презентовати властиту делатност.

Садржај предмета

Теоријска настава: Појам реторике – *tehne* и *poiesis*, теорија и пракса, реторика и говорништво, реторика–поетика–стилистика, савремени аспекти говорништва; циљ, предмет реторике и покретачки принципи у дијахронијској перспективи; реторички жанрови; *officia oratoris* - дужности беседника; избор теме и прикупљање грађе, организација говора са аргуменацијом почев од Аристотелових ентимема; анализа говора, реторичка стилска средства; технике памћења; физичка и морална својства говорника, говорнички наступ, невербална комуникација; однос према аудиторијуму; импровизовани говор и дебата. Аналитичка и креативна примена стечених знања, креирање и презентовање различитих типова беседа.

Литература: Избор текстова из:

Тадих, Љ. *Реторика, Увод у вештину беседништва*. Београд, 1999.

Нушић, Б. *Реторика, Наука о беседништву*. Београд, 1938.

Петровић, С. *Реторика*. Ниш, 1975.

Радоњић, Р. *Говорништво*. Подгорица. 1999.

Аврамовић, С. и Стојановић, О. *Ars rhetorica*. Београд, 2002.

Keno, R. *Stilske vežbe*. Prevod, pogovor i crteži Danilo Kiš. BIGZ, 1993.

Књижевна реторика. прир. М. Радовић. Београд, 2008;

Јакшић Провчи, Б. *На граници вештине и (или) жанра, беседа „О причи и причању” Иве Андрића, у Синхронијско и дијахронијско изучавање врста у српској књижевности*, зборник радова. Нови Сад, 2007: 273–280;

Јакшић Провчи, Б. *Типови говорних исказа и њихова функција у драмама Душана Ковачевић*. 94/2009: 25–32.

Студијски програм: Српска филологија: Српски језик и књижевност				
Врста и ниво студија: Мастер академске студије				
Назив предмета: Синтакса падежа у штокавским дијалектима				
Наставник (Име, средње слово, презиме): Данка Г. Урошевић				
Статус предмета: изборни				
Број ЕСПБ: 5				
Услов: /				
Циљ предмета: Упознавање са основним синтаксичко-семантичким карактеристикама падежа у штокавским дијалектима и теоријско-методолошким оквирима њиховог истраживања.				
Исход предмета: Студент је усвојио знање из области штокавске падежне проблематике и у стању је да спроведе самосталну синтаксичко-семантичку анализу падежних конструкција у штокавским дијалектима.				
Садржај предмета				
Теоријска настава:				
1. Теоријско-методолошке основе дијалекатске синтаксе. 2. Теоријско-методолошки приступи проучавању падежа у штокавским дијалектима. 3. Основне синтаксичко-семантичке карактеристике падежних конструкција у штокавским дијалектима. 4. Синтаксичко-семантичке специфичности номинативних, генитивних, дативних, акузативних, инструменталних и локативних падежних конструкција у штокавским дијалектима.				
Практична настава:				
Синтаксичко-семантичка анализа падежних конструкција у дијалекатским записима са штокавског говорног подручја.				
Литература:				
Auer, Peter. Non-standard evidence in syntactic typology – Methodological remarks on the use of dialect data vs spoken language data. Bernd Kortmann (Ed.). <i>Dialectology meets Typology: Dialect Grammar from a Cross-Linguistic Perspective</i> . Berlin – New York: Mouton de Gruyter, 2004, 69–92.				
Bucheli Berger, Claudia, Elvira Glaser, Guido Seiler. Is a syntactic dialectology possible? Contributions from Swiss German. Andrea Ender, Adrian Leemann, Bernhard Wälchli (Eds.). <i>Methods in Contemporary Linguistics</i> . Berlin – Boston: De Gruyter Mouton, 2012, 93–120.				
Жугић, Радмила. <i>Исказивање генитивних значења у говору јабланичког краја (у светлу призренско-тимочких говора као целине)</i> . Београд: Институт за српски језик САНУ, 2010.				
Ивић, Милка. Репертоар синтаксичке проблематике у српскохрватским дијалектима. <i>Зборник за филологију и лингвистику</i> VI (1963): 13–30.				
Јуришић, Марина. Синтакса падежа Горње Пчиње (Одредбене функције). <i>Српски дијалектолошки зборник</i> LXI (2014): 367–534.				
Милорадовић, Софија. <i>Употреба падежних облика у говору Параћинског Поморавља. Балканистички и етномиграциони аспект</i> . Београд: Етнографски институт САНУ, 2003.				
Милорадовић, Софија. Синтакса падежа у српској дијалектологији – степен испитаности и теоријско-методолошки приступи. Људмила Поповић, Дојчил Војводић, Мотоки Номаћи (ур.). <i>У простору лингвистичке славистике. Зборник научних радова поводом 65 година живота академика Предрага Пипера</i> . Београд: Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2015, 515–534.				
Павловић, Слободан. <i>Детерминативни падежи у говору северозападне Боке</i> . Београд: Институт за српски језик САНУ, 2000.				
Симић, Зоран. <i>Синтакса падежа у романијским говорима Старог Влаха: метафоризација простора (Докторска дисертација)</i> . Нови Сад: Филозофски факултет, 2016.				
Симић, Радоје. Синтакса левачког говора I. Употреба падежних облика. <i>Српски дијалектолошки зборник</i> XXVI (1980): 1–146.				
Тополињска, Зузана. Антропоцентричка теорија језика и српски падежни системи. <i>Јужнословенски филолог</i> LVIII (2002): 1–13.				
Број часова активне наставе:				Остали часови
Предавања:	Вежбе:	Други облици наставе:	Студијски истраживачки рад:	
2	1	0	0	0
Методе извођења наставе: монолошко-дијалогска, демонстративно-илустративна, рад на тексту				
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе		поена	Завршни испит	
редовно похађање наставе		/	писмени испит	
активност у току наставе		/	усмени испит	
семинарски рад		45		
Начин провере знања могу бити различити, наведено у табели су само неке опције: (писмени испит, усмени испит, презентација пројекта, семинари итд.....				
Максимална дужна је 1 страница А4 формата.				
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма. Ако постоје заједнички предмети за				

више студијских програма тада се у Књизи предмета, предмет приказује само један пут. Књига предмета представља јединствен прилог за све студијске програме првог и другог нивоа студија. Сваки предмет мора бити одвојени фајл, да би могао да се хиперлинком повеже са наставним особљем (Књига наставника) и планом студија Табела 5.1, односно 5.1a.

Студијски програм: Српска филологија: Српски језик и књижевност				
Врста и ниво студија: МАС				
Назив предмета: Лингвокултурологија				
Наставник (Име, средње слово, презиме): Гордана Р. Штрбац				
Статус предмета: изборни				
Број ЕСПБ: 6				
Услов: нема				
Циљ предмета: Усвајање знања из лингвокултурологије као интердисциплинарног правца у лингвистици који прати путеве преношења и чувања културне информације у језику.				
Исход предмета: Оспособљеност за примену усвојених знања у наставном процесу или научноистраживачком раду.				
Садржај предмета				
Теоријска настава:				
1. Увод: лингвокултурологија као интердисциплинарни правац у лингвистици (кратак историјат развоја науке, предмет и задаци, статус у односу на друге сродне дисциплине, најважнији представници).				
2. Однос: језик – култура – човек – нација. Основни појмови лингвокултурологије: типови културне информације садржани у језичком знаку (културна сема, културни концепти, културна конотација итд.); стереотип, архетип, еталон, митологема; језичка слика света и језичка личност. Методологија лингвокултуролошких истраживања.				
3. Место фразеологије у лингвокултуролошким истраживањима.				
Литература:				
1. В. А. Маслова, <i>Лингвокултурологија</i> . Москва: Издательский центр „Академия” 2007.				
2. В. В. Воробѣв, <i>Лингвокултурологија</i> . Москва: Российский университет дружбы народов 2008.				
3. Н. Ф. Алефиренко, <i>Лингвокултурологија. Ценностно-смысловое пространство языка</i> . Москва: Флинта 2014.				
4. Жежи Бартмињски, <i>Језик – Слика – Свет</i> . Београд: SlovoSlavia 2011.				
5. Драгана Мршевић Радовић, <i>Фразеологија и национална култура</i> . Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије 2008.				
6. Наташа Вуловић, <i>Српска фразеологија и религија. Лингвокултуролошка истраживања</i> . Београд: Институт за српски језик САНУ 2015.				
7. Branka Barčot, <i>Lingvokulturologija i zoonimska frazeologija</i> . Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada 2017.				
8. Марија Стефановић, <i>Језичка слика породице у руском и српском језику</i> . Нови Сад: Филозофски факултет 2012.				
9. Људмила Поповић, <i>Језичка слика стварности. Когнитивни аспект контрастивне анализе</i> . Београд: Филолошки факултет 2008.				
10. Стана Ристић, <i>Граматички и когнитивни аспекти лексичког значења</i> . Београд: Институт за српски језик САНУ, 2015.				
11. Рајна Драгићевић, <i>Вербалне асоцијације кроз српски језик и културу</i> . Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије 2010.				
12. Вероника Николаевна Телия, <i>Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты</i> . Москва: Школа „Языки русской культуры” 1996.				
13. Никита Ильич Толстој, <i>Језик словенске културе</i> . Ниш: Просвета 1995.				
Број часова активне наставе: 30 (2)				Остали часови
Предавања: 30 (2)	Вежбе: 0	Други облици наставе: 0	Студијски истраживачки рад: 0	
Методе извођења наставе:				
Теоријска настава: монолошка, дијалогска метода, проблемски тип излагања.				
Оцена знања (максимални број поена 100)				
Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит		поена
редовно похађање наставе	5	писмени испит		
активност у току наставе	35	усмени испит		60
предиспитни тест				
семинар-и				
Начин провере знања могу бити различити, наведено у табели су само неке опције: (писмени испит, усмени испит, презентација пројекта, семинари итд.....				
Максимална дужна је 1 страница А4 формата.				
Спецификацију треба дати за сваки предмет из студијског програма. Ако постоје заједнички предмети за више студијских програма тада се у Књизи предмета, предмет приказује само један пут. Књига предмета представља јединствен прилог за све студијске програме првог и другог нивоа студија.				
Сваки предмет мора бити одвојени фајл, да би могао да се хиперлинком повеже са наставним особљем (Књига наставника) и планом студија Табела 5.1, односно 5.1а.				